

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput X. Idem (a) Eborac. Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

per A. f. præc. m. quat. rei veritatem diligenter, & studiosè inquiras; & si ita inveneris esse, prout superius est narratum, sæpeditis Priori, & fratribus Ecclesiam prælibatam omni oc. & ap. cess. restitui, & in pace facias possidere. (d) Vicissitudines etiam hujusmodi Ecclesiarum ab (e) advocatis, vel aliis quibuslibet in tua diocesi fieri de cætero nulla ratione permittas, sed eorum præsumptionem usque ad dignam satisfactionem, dilatione sublata, vinculo excommunicationis percellas.

NOTÆ.

- (a) *Winton.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub *hoc tit. cap. 11.* ex qua restituo præsentem textum. De diocesi Wintoniensi Angliæ jam egi in *cap. cæterum, de rescriptis.*
- (b) *Launth.*] Legendum forsitan est *Laubhestoni*, quod monasterium est Canonicorum regularium ordinis D. Augustini in Angliâ, D. Stephano dicatum, quod contruxit Comes Cornuallia: anno 1150. ut refert Pennotus *lib. 2. histor. canonice regul. cap. 37.*
- (c) *Investitur.*] Quia videlicet H. Patronus præsentaverat Priorem ad prædictam Ecclesiam de Wic.
- (d) *Vicissitudines.*] Id est mutationes, ut exposui in *cap. quod autem, hoc tit.*
- (e) *Advocatis.*] De quibus agemus infra, in *cap. præterea.*

COMMENTARIUM.

2. **C**um repetentes ad hunc textum parum curasent de ejus integra, plura & prolixa aliena ab ejus decisione docuerunt: ut autem verus sensus Alexandri III. percipiatur, casus repetendus est. H. Comes Cornuallia: fundator monasterii Launth. cum simul esset patronus Ecclesie de Wic. que erat in diocesi Wigorniensis, eam donavit Priori, & Canonicis dicti monasterii: & Joannes Episcopus Wigor. ipsos de prædicta Ecclesia investivit: sed cum Conradam filium ipsius Comitis in uxorem duxisset R. Comes Herefordensis. Comes ipse ratam habuit donationem factam à socio suo: sed divortio facto quoad vinculum inter illum Comitem, & Conradam, ipsa secundo nupsit Comiti Pictaviensi, qui subtraxit decimas & fructus prædictæ Ecclesie de Wich. à dictis Priore, & Canonicis, & concessit R. cuidam clerico absque ulla Episcopi auctoritate; & cum deceisset ipse Comes Pictaviensis, Conrada tertio nupsit Comiti de Mediran. qui eandem temeritatem sequutus, R. fovebat, à Priore autem & Canonicis fructus ipsius Ecclesie de Wic. auferebat, allegans, quod cum donationem ipsius Ecclesie fecisset R. Comes Herefordensis, & inter ipsum & Conradam divortium factum esset, dos debebat plenè restitui, juxta textum in *l. divortio 8. ff. solut. matrim.* & cum jus quod habebat Conrada in ipsa Ecclesia ei integrum, &

illibatum non restitueretur, plenè dos illi restituta non erat; & ita ipse, ut maritus, intendebat jus patronatus simul cum dote ad ipsum spectare, & ita posse præsentare presbyterum ad ipsam Ecclesiam de Wic. Alexand. III. contrarium decrevit, videlicet nec per ipsum, nec per Comitem Pictaviensem potuisse revocari donationem factam ab H. Comite Cornuallia: patrono ipsius Ecclesie; quia per mutationem personarum non debet legitime præsentatus ad Ecclesiam à novo patrono, vel ejus successore removeri; & rectè, nam præterquam, quod concessio Ecclesie de Wic. facta fuerat ab H. ejus patrono, etiam si facta fuisset ab R. Comite, ejus genero, infirmari non debebat; nam certum est jus patronatus annexum alicui Castro in dote dato, ad maritum pertinere, *l. de divisione 5. cum sequent. ff. solut. matrim. l. pro oneribus, C. de jure dotium;* & præsentatio sit fructus juris patronatus. Balboa & alii in *cap. cum Bertholdus, de re judic. Gutierrez 3. p. de tutel. cap. 29. num. 3.* & jus patronatus transeat cum universalitate honorum, extra dubium est, præsentationem ad maritum spectare, ut probant, & exponunt Petrus Barbola in *l. Divortio 8. §. si vir, num. 56. ff. solut. matrim. Lara lib. 2. de capell. cap. 3. nu. 20. Silva de qualitat. Prælat. num. 75. cum sequent.* Si ergo maritus ut patronus in præsentati specie donavit Ecclesiam de Wic. Priori, & fratribus de Launth. etiam si postea sequeretur divortium, ipsa donatio non erat infirmanda, quia divortio facto restituitur dos, non tamen fructus percepti; immò dividuntur pro rata temporis, per quod matrimonium duravit, *l. fructus 7. §. divortio, aliàs l. divortio 8. ff. solut. matrim.* Plura Pinellus *lib. 1. select. cap. 2.* Unde cum præsentatio ad Ecclesiam vacantem inter fructus juris patronatus numeretur, ideo præsentatio facta à marito, pendente matrimonio, non debet infirmari: & ita rectè concludit Alex. ex mutatione personatum, quia videlicet jus patronatus mutetur, & ad alium spectare incipiat, non debet infirmari præsentationem factam à prædecessore, quia presbyteri legitime præsentati, nec per successores, nec per ipsos patronos removeri possunt, ut docent Lambertinus *lib. 1. de jure patron. p. 2. artic. 36. num. 6. & artic. 12. quest. 1. p. 1. Roch à Curte cod. tract. verbo ipse, num. 27. Molina lib. 1. de primog. cap. 24. num. ult. Arellano lib. 3. antinom. 6.*

CAPUT X.

Idem (a) Eborac. Archiepiscopo.

Inter cæteras. Et infra: Cum laici Episcopis nescientibus, aut non consentientibus, clericis Ecclesias concedunt, in quibus habent jus patronatus, & postea penitentia ducti

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.

Uuu 2

ducti

ducti alios ad eas Ecclesias Episcopis repræsentant, & illi ad eorum repræsentationem in eisdem Ecclesiis ab Episcopis instituuntur, eorum debet institutio stare, & firmiter observari, qui auctoritate Episcopi sunt instituti; concessione priori, quæ nulla est, omnino evacuata. Non enim licet laicis clericos in Ecclesiis propriâ præsumptione ordinare.

NOTÆ.

(a) *Eboracen.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 12. & post Con-

cilium Lateran. p. 15. cap. 1. & in c. inter, de rescript. ubi extat alia pars hujus decretalis. & commentarium hujus textus dedi in cap. 4. hoc titulo.

CAPUT XI.

Idem (a) *Abbatibus & Prioribus & Clericis per Archiepiscopatum Eboracen, constitutis.*

Cura pastorali necessitate constringimur, & auctoritate injuncti nobis officii provocamur pro statu Ecclesiarum vigili studio satagere, & ne ultra juris ordinem alicui conferri valeant Ecclesiæ, attentiori sollicitudine providere. Inde est, quod universitati vestræ per A. S. M. quat. ex donatione laicorum, nisi auctoritas diocesani Episcopi, & consensus adsit, nullus vestrum aliquas Ecclesias vendicare præsumat, vel retinere taliter acquisitas, nisi longâ fuerit præscriptione munitus, aut postea diocesani Episcopi habuerit fortè consensum. Nos enim cum laici non possint in alios, nisi jus, quod habent, transferre, hujusmodi concessiones viribus carere decernimus, & irritas penitus esse censemus.

NOTÆ.

(a) *Abbatibus.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 13. & post Concilium Lateran. p. 15. cap. 12. in Metropoli enim Eboracensi sunt plura monasteria, tam monachorum, quam canonicorum regularium, ut referunt Taurinus in serie *Abbatum, verbo Eboracensis*, Pennotus lib. 2. *hist. canonic. regul. c. 37.*

valuerat in Metropoli Eborac. juxta quam patroni concedebant Ecclesias ipsas, in quibus jus habebant patronatus, monasteriis manochorum, seu Canonicorum regularium, in perpetuum, quod facere nequibant sine consensu Episcopi *cap. consultationibus, cap. pastoralis, de donat.* ubi notavi: quo casu ut ipsa Ecclesia uniretur monasterio, non erat necessaria Episcopi institutio, sed tantum licentia seu auctoritas. *dict. cap. consultationibus.* Unde ea deficiente tempore donationis à patrono factæ, talis concessio firma, & valida non erat, sed postea convalescebat, rataque habebatur, si monasterium per legitimum tempus Ecclesiam ipsam tanquam unitam monasterio possedisset, ut de aliis Ecclesiis à monachis in principio injuste obtentis, probavi in c. 1. *de capel. monach.* & docuit Heraldus Episcopus Turon. in suis *capit. can. 79.* ibi: *Qui Ecclesiam trecentari jure possiderit, nulli deinceps subtrahere liceat: aut si postea accederet consensus Episcopi, cap. suggestum, hoc tit.* quo casu ex nunc valere similem unionem, docuit Acoita ubi *suprà.* Non ergo in præsentî textu agitur de donatione facta à patrono laico ipsius juri patronatus; nam tunc cum facta esset locis religiosis, ut ex epigraphe, & integra hujus textus conitat, non erat necessarius Episcopi consensus, juxta tradita *suprà in cap. illud;* sed de concessione ipsius Ecclesiæ, ut perpetuò unita maneret ipsi monasterio: quo casu necessarius est Episcopi consensus, *dict. cap. consultationibus.* Quæ interpretatio facile probatur ex ratione adducta ab ipso Alexandro ibi: *Cum laici non possint in alios, nisi jus, quod habent, transferre.* Agnovit ergo Pontifex jus patronatus rectè posse ipsos patronos in consilio Episcopo locis religiosis donare, quia illud jus ipsi habent: at verò Ecclesias, in quibus tantum jus patronatus obtinent, concedere etiam religiosis locis non posse.

COMMENTARIUM.

Cum certum sit juris principium, beneficium non posse obtineri sine institutione canonica, *cap. 1. de R. I. lib. 6.* nec patronum posse sine Episcopi institutione beneficium conferre, ex adductis *suprà in cap. 4.* difficilis profectò est præsens textus, dum in eo Alexander docet, legitimo temporis spatio posse presbyterum, qui Ecclesiam accipit à patrono laico, eam acquirere. Pro cujus textus expositione varia adduxerunt repetentes hic. Covar. & alii, quos refert Garanna in *cap. 1. hoc tit.* Balboa in *cap. ad aures, de præscript. num. 30.* Acoita de *privil. credit. ampl. 1. num. 56.* communiter docent, in præsentî agi, non de concessione Ecclesiæ, sed de donatione ipsius juri patronatus facta à laico, in qua cum desideretur Episcopi licentia, ex traditis *suprà in cap. illud;* ideo ut legitime laicus illud jus retineret, præscriptione legitimi temporis acquiri potuit. Sed facilè hæc interpretatio vincitur primò, quia ut ex littera hujus textus constat, non jus patronatus, sed Ecclesiam ipsam patronos concessisse, seu concedere consuevisse in Metropoli Eboracensi, apertè deducitur; & eam non concessisse laicis ut vult post alios Garanna, sed potius Abbatibus, Prioribus, & clericis, cum quibus Pontifex loquitur, & quibus rescribit. Quare veriùs dicendum est, in præsentî textu agi de consuetudine, quæ in-